

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

ПЕНІТЕНЦІАРНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

**СУЧАСНІ НАПРЯМИ
ВДОСКОНАЛЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ
МАЙСТРНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ**

**MODERN DIRECTIONS FOR
IMPROVEMENT OF LECTURERS'
PEDAGOGICAL SKILLS**

**МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ**

Чернігів, 2024

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
ПЕНІТЕНЦІАРНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ, М. ЧЕРНІГІВ
(КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН)

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
(КАФЕДРИ ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІКИ)
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ І ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ
НАПН УРАЇНИ
ДУНАЙСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
«ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ»
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ
ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ПЗВО «СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ РАУФА АБЛЯЗОВА»
MILITARY CENTER OF SPORT TRAINING,
UNITED ARAB EMIRATES
AKADEMIA WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI

СУЧАСНІ НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ
ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТРНОСТІ
ВИКЛАДАЧІВ

MODERN DIRECTIONS FOR IMPROVEMENT OF
LECTURERS' PEDAGOGICAL SKILLS

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

30 квітня 2024 року

Чернігів - 2024

УДК 005.591.11:005.336.5:37.091.12-057(082)

С 91

*Рекомендовано до друку вченою радою Пенітенціарної академії України
(протокол № 6 від 24 квітня 2024 р.).*

Головний редактор:

Аніщенко В. О. – доктор педагогічних наук, професор.

Редакційна колегія:

Пузирний В. Ф. – доктор юридичних наук, професор;

Разумейко Н. С. – кандидат педагогічних наук, доцент;

Доній Н. Є., доктор філософських наук, професор

Сучасні напрями вдосконалення педагогічної майстерності викладачів:
матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. (м. Чернігів, 30 квіт. 2024 р.) / голов. ред.
В. О. Аніщенко ; Пенітенціарна академія України. Чернігів : ПАУ, 2024. 307 с.

До збірника матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції увійшли публікації закордонних і вітчизняних учених і практиків, здобувачів вищої освіти. Наукові доробки присвячені актуальним питанням професійно-педагогічної діяльності викладачів закладів вищої освіти, формуванню та розвитку педагогічного іміджу та майстерності. Велика низка публікацій висвітлює інноваційні підходи та етико-психологічні аспекти професійно-педагогічної діяльності в сучасних умовах.

Видання буде корисним для науковців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти різних рівнів вищої освіти.

УДК 005.59.11:005.336.5:37.091.12-057(082)

Modern directions for improvement of lecturers' pedagogical skills: materials of the International scientific and practical conference (Chernihiv, 30 April 2024) / edited by V. Anishchenko ; Penitentiary Academy of Ukraine. Chernihiv: PAU, 2024. p.

The collection of materials of the International Scientific and Practical Conference includes publications of foreign and domestic scientists and practitioners, higher education students. The scientific papers are devoted to topical issues of professional and pedagogical activities of teachers of higher education institutions, the formation and development of pedagogical image and skills. A large number of publications cover innovative approaches and ethical and psychological aspects of professional and pedagogical activity in modern conditions.

The publication will be useful for researchers, teachers, postgraduate students, and students of different levels of higher education.

*Матеріали викладені в авторській редакції з незначними
коректорськими правками. Відповідальність за точність поданих фактів,
цитат, цифр і прізвищ несуть автори.*

*Електронна копія збірника безплатно розміщується у відкритому доступі
на офіційному сайті Академії Державної пенітенціарної служби
<https://academysps.edu.ua/> у розділі «Видання. Матеріали наукових конференцій»)*

© Пенітенціарна академія України

Руденко Л. А., Литвин А. В. Педагогічна майстерність викладачів як чинник розвитку вищої освіти	52
Панас О. І., Руденко Л. А. Професійна складова психолого-педагогічної компетентності фахівців цивільного захисту	56
Педорич А. В. Забезпечення суспільно-корисних зв'язків, як елементу перевиховання у пенітенціарній педагогіці	59
Попружна А. В. Досвід набуття практичних навичок щодо виконання соціологічних досліджень на заняттях з «Соціології»	62
Радомський І. П. Основні складові професійного розвитку викладача закладу вищої освіти	65
Сініченкова А. С., Савченко Л. Л. Педагогічної майстерності та професійна компетентність викладача закладу вищої освіти	68
Стрельбицька С. М. Креативний потенціал педагога як запорука успішної професійної діяльності	71
Трубавіна І. М. Оновлення змісту роботи викладача ЗВО в умовах воєнного стану	74
Тур О. М. Використання методу портфоліо у професійній підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти	78
Устюгова Г. Е. Формування професійних умінь майбутніх педагогів з використанням тренінгових технологій	81
Федоренко Я. А. Особливості гендерної соціалізації та впровадження гендерних траєкторій навчання у відомчих закладах в вищої освіти (на прикладі ЗВО ДСНС України)	84
Шимко В. А. Професійно-педагогічні засади формування експертності в поведінковому аналізі: психограма профайлера в контексті п'ятифакторної моделі особистості	87
Ющенко І. М. Професійна ідентичність як чинник життєстійкості в умовах війни	89

Панас О. І.

ад'юнкт 2 року навчання

*Львівський державний університет безпеки життєдіяльності,
м. Львів, Україна*

Руденко Л. А.

доктор педагогічних наук, професор,

*професор кафедри практичної психології та педагогіки,
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності,
м. Львів, Україна*

ПРОФЕСІЙНА СКЛАДОВА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Розвиток та підготовка фахівців цивільного захисту вимагає комплексного підходу, що охоплює не лише технічні аспекти, але і важливі складові психолого-педагогічної компетентності. Професійна готовність у галузі цивільного захисту не обмежується лише технічними навичками та знаннями, але і передбачає розвиток психологічних та педагогічних компетентностей, завдяки яким працівники служби цивільного захисту здатні ефективно взаємодіяти з громадою та забезпечувати психологічну підтримку в умовах стресових та кризових ситуацій.

Важливим показником професіоналізму людини є її професійна компетентність. У науковій літературі це поняття використовується для опису рівня професійних якостей фахівців та їхньої кваліфікації. Наприклад, Ж. Дасюк визначає професійну компетентність як особистісний потенціал спеціаліста, який дає йому змогу діяти конструктивно в межах певної професійної компетентності [1, с. 140].

У психолого-педагогічній літературі професійна компетентність розглядається як результат професійної підготовки, що виявляється у здатності фахівця виконувати обов'язки та поставлені завдання професійної діяльності. Її вважають однією з провідних ознак професійної готовності працівника до виконання своїх обов'язків. Р. Любич зазначає, що,

порівнюючи професіоналізм з різними аспектами становлення фахівця, можна виділити такі типи професійної компетентності [2, с. 140]:

- соціальна професійна компетентність, що відображає володіння способами професійної співпраці, прийнятими у професійних співтовариствах;

- спеціальна або діяльнісна професійна компетентність, яка виявляється у вмінні виконувати свою діяльність на високому професійному рівні та містить не лише знання, а й уміння використовувати їх на практиці;

- індивідуальна професійна компетентність – виявляється у здатності до саморегуляції, зорієнтованості на професійний розвиток та наявності професійної мотивації;

- особистісна професійна компетентність, що свідчить про здатність до самовираження та особистісного розвитку, а також самостійного прийняття рішень та виявлення проблеми.

Таким чином, професійна компетентність фахівців цивільного захисту є важливою передумовою для ефективної та координаційної діяльності у надзвичайних ситуаціях. Вона передбачає наявність не лише технічних знань і навичок, але й здатність до швидкого та раціонального прийняття рішень у стресових умовах. Фахівцям служби цивільного захисту потрібно мати високу компетентність під час вирішення практичних завдань, вміння ефективно комунікувати та взаємодіяти з іншими членами команди, а також бути готовими до швидкого реагування на надзвичайні ситуації з метою мінімізації ризиків.

Зважаючи на викладене, виділимо чинники, що впливають на формування і розвиток професійної компетентності фахівців цивільного захисту:

- професійна підготовка у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання, яка спрямована на вироблення вмінь і навичок на основі отриманих професійних знань, необхідних для якісного виконання службових обов'язків;

– практичний досвід професійної діяльності, що сприяє розвитку здатності конструктивного застосування професійних знань, умінь і навичок на практиці та уможлиблює їх вдосконалення у реальних умовах праці;

– професійна мотивація та прагнення до саморозвитку, які стимулюють майбутніх фахівців цивільного захисту до постійного удосконалення професійної компетентності;

– психологічна якість особистості, а саме: самодисципліна, здатність до співпраці, впевненість у собі, які виконують визначальну роль у формуванні професійної компетентності фахівців цивільного захисту та впливають на їхню успішність у професійній діяльності.

Отже, розвиток професійної складової психолого-педагогічної компетентності фахівців цивільного захисту є важливою передумовою для ефективного вирішення завдань у сфері безпеки та захисту населення в умовах надзвичайних ситуацій. На розвиток цих компетентностей необхідно орієнтувати освітні програми, активно впроваджувати передові психолого-педагогічні підходи до професійної підготовки, що сприятиме підвищенню її якості у ЗВО із специфічними умовами навчання та забезпечить якісну безпеку та захист населення.

Список використаних джерел:

1. Дасюк Ж. М. Психологічний аналіз проблеми комунікативної компетентності у вітчизняній та зарубіжній науковій думці. *Проблеми загальної та педагогічної психології* / за ред. С. Д. Максименка. Київ : Міленіум, 2007. Т. IX. Ч. 4. С. 137–142.
2. Любчич Р. Психологічні та педагогічні аспекти професійної компетентності майбутніх офіцерів Національної гвардії України. *Молодь і ринок*. 2019. № 9 (176). С. 138–142.
3. Мельник Н. І. Феномен «професійної компетентності» в українській та європейській педагогічній теорії: порівняльний аспект. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка* : зб. наук. праць. 2017. № 28. С. 54– 60.